

یادداشت
O P I N I O N

داوود رئیسی

کارشناس صنایع معدنی

مشکل نقدینگی معادن طلا حل شد

ابزارهای مالی نوین، نقش بازارهای مالی را فراتر از خرید و فروش سنتی کرده‌اند. کالاهای استراتژیک، به‌ویژه از این ابزارها بهره‌مند شده‌اند تا علاوه بر تأمین نقدینگی پایدار، شفافیت، امنیت و مدیریت منابع بهتری برای صنایع فراهم شود. صنعت طلا، به عنوان یکی از بخش‌های مهم معدنی کشور، طی سال‌های اخیر شاهد ورود این ابزارها بوده و فرصت‌های تازه‌ای برای سرمایه‌گذاری و توسعه معادن فراهم آمده‌است.

راه‌اندازی گواهی سپرده طلا در بورس کالا، شیوه سنتی فروش معادن را دگرگون کرد و نقدینگی قابل توجهی به سمت این بخش جذب شد. این ابزار به معادن امکان می‌دهد بدون دغدغه فروش مستقیم، سرمایه لازم برای توسعه زیرساخت‌ها و افزایش تولید را جذب کنند. برای سرمایه‌گذاران نیز بازاری رسمی و امن ایجاد شده که حتی با سرمایه‌های خرد، امکان مشارکت در بازار طلا فراهم است.

ایجاد نقدینگی پایدار، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای معاملات گواهی سپرده و صندوق‌های طلا است. پیش از ورود این ابزارها، معادن برای تأمین مالی خود به فروش مستقیم طلا، وام بانکی یا جذب سرمایه‌گذاری خصوصی وابسته بودند، اما اکنون با عرضه طلا در بورس، معادن می‌توانند به سرعت سرمایه مورد نیاز را دریافت کنند و ریسک‌های مالی خود را کاهش دهند. برای نمونه، معدنی که به نقدینگی فوری نیاز دارد، می‌تواند طلای استخراج شده را در قالب گواهی سپرده عرضه کرده و بدون یافتن مشتری مستقیم، وجه آن را دریافت کند.

آمارها نشان می‌دهد از زمان راه‌اندازی بازار گواهی سپرده، ارزش معاملات به بیش از ۱۱۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. این رقم نشان‌دهنده اعتماد سرمایه‌گذاران و تأثیر مثبت این ابزارها در تأمین مالی معادن است. بسیاری از معادنی که پیش‌تر با کمبود نقدینگی مواجه بودند، اکنون از محل فروش گواهی سپرده توانسته‌اند پروژه‌های توسعه‌ای خود را ادامه دهند.

یکی دیگر از مزایای معاملات گواهی سپرده طلا، شفافیت بازار است. پیش از این، معادن برای فروش طلا به دلالتان و واسطه‌ها وابسته بودند که موجب کاهش سود و افزایش ریسک مالی می‌شد. اکنون عرضه طلا در بورس با قیمت واقعی و بر اساس عرضه و تقاضای واقعی بازار انجام می‌شود و ریسک‌های واسطه‌گری و سفته‌بازی کاهش یافته است. این ابزارها همچنین باعث کاهش هزینه‌های مالی و افزایش درآمد معادن شده و توان مالی آن‌ها برای پرداخت حقوق کارکنان و عوارض دولتی بهبود یافته است. ثبت رسمی معاملات در بورس، شفافیت مالی را افزایش داده و امکان فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، معادنی که از طریق گواهی سپرده و صندوق‌های طلا تأمین مالی شده‌اند، می‌توانند سرمایه جذب‌شده را در توسعه استخراج و فرآوری به کار گیرند و نیاز به ذخیره‌سازی فیزیکی طلا و ریسک‌های مربوطه را کاهش دهند. در مجموع، ورود ابزارهای مالی نوین به بازار طلا، معادن ایران را توانمند کرده، سرمایه‌گذاری خرد را تسهیل کرده و بستری امن و شفاف برای توسعه پایدار این بخش ایجاد کرده است.

رامین بیات

روزنامه نگار

”

بازار گواهی سپرده شمش طلا با پذیرش گسترده سرمایه‌گذاران و تضمین اصالت کالای پشتوانه، امکان سرمایه‌گذاری ایمن و نقدشوندگی سریع را فراهم کرده و تولیدکنندگان را از پیچیدگی‌های فروش مستقیم و مشکلات نقدینگی رها کرده است.

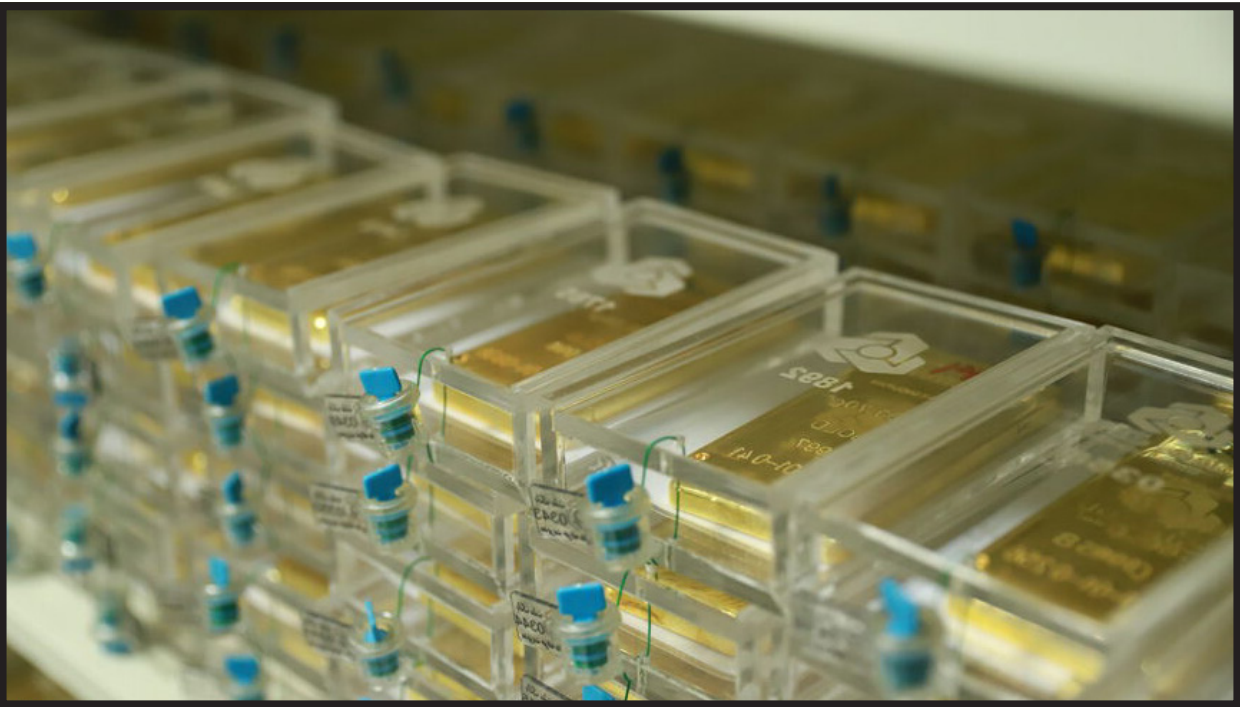
ایجاد نقدینگی پایدار، یکی از مهم‌ترین دستاوردهای معاملات گواهی سپرده و صندوق‌های طلا است. پیش از ورود این ابزارها، معادن برای تأمین مالی خود به فروش مستقیم طلا، وام بانکی یا جذب سرمایه‌گذاری خصوصی وابسته بودند، اما اکنون با عرضه طلا در بورس، معادن می‌توانند به سرعت سرمایه مورد نیاز را دریافت کنند و ریسک‌های مالی خود را کاهش دهند. برای نمونه، معدنی که به نقدینگی فوری نیاز دارد، می‌تواند طلای استخراج شده را در قالب گواهی سپرده عرضه کرده و بدون یافتن مشتری مستقیم، وجه آن را دریافت کند.

آمارها نشان می‌دهد از زمان راه‌اندازی بازار گواهی سپرده، ارزش معاملات به بیش از ۱۱۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. این رقم نشان‌دهنده اعتماد سرمایه‌گذاران و تأثیر مثبت این ابزارها در تأمین مالی معادن است. بسیاری از معادنی که پیش‌تر با کمبود نقدینگی مواجه بودند، اکنون از محل فروش گواهی سپرده توانسته‌اند پروژه‌های توسعه‌ای خود را ادامه دهند.

یکی دیگر از مزایای معاملات گواهی سپرده طلا، شفافیت بازار است. پیش از این، معادن برای فروش طلا به دلالتان و واسطه‌ها وابسته بودند که موجب کاهش سود و افزایش ریسک مالی می‌شد. اکنون عرضه طلا در بورس با قیمت واقعی و بر اساس عرضه و تقاضای واقعی بازار انجام می‌شود و ریسک‌های واسطه‌گری و سفته‌بازی کاهش یافته است. این ابزارها همچنین باعث کاهش هزینه‌های مالی و افزایش درآمد معادن شده و توان مالی آن‌ها برای پرداخت حقوق کارکنان و عوارض دولتی بهبود یافته است. ثبت رسمی معاملات در بورس، شفافیت مالی را افزایش داده و امکان فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، معادنی که از طریق گواهی سپرده و صندوق‌های طلا تأمین مالی شده‌اند، می‌توانند سرمایه جذب‌شده را در توسعه استخراج و فرآوری به کار گیرند و نیاز به ذخیره‌سازی فیزیکی طلا و ریسک‌های مربوطه را کاهش دهند. در مجموع، ورود ابزارهای مالی نوین به بازار طلا، معادن ایران را توانمند کرده، سرمایه‌گذاری خرد را تسهیل کرده و بستری امن و شفاف برای توسعه پایدار این بخش ایجاد کرده است.

تأمین مالی معادن طلا با گواهی سپرده بورس کالا

به گفته راه‌اندازی گواهی سپرده شمش طلا، مسیر تأمین سرمایه در گردش معادن زیرمجموعه شستا را هموار کرده و از این پس تولیدکنندگان می‌توانند بدون تشریفات پیچیده، شمش‌های خود را به فروش رسانند

انبار شمش طلای بورس کالا

آتی‌نو: با ورود ابزارهای نوین مالی به بازار سرمایه، مسیر تأمین مالی طرح‌های بزرگ صنعتی و معدنی هموارتر شده است. یکی از مهم‌ترین این ابزارها، گواهی سپرده شمش طلاست که طی سال‌های اخیر در بورس کالا جای خود را باز کرده و امروز به پشتوانه استقبال سرمایه‌گذاران، به منبعی مطمئن برای تأمین سرمایه در گردش معادن طلا بدل شده است. هلدینگ تاصیکو، زیرمجموعه شستا، با انتشار این گواهی توانسته بخشی از نیاز مالی طرح‌های توسعه‌ای خود را تأمین کند؛ موضوعی که جواد فلاح، مدیر خزانه‌داری و انبارهای بورس کالای ایران در گفت‌وگو با آتی‌نو مطرح کرده است. این مصاحبه را در ادامه بخوانید.

خريد چنين شمش‌هایی به دليل ارزش بالا، برای بسیاری از گروه‌های جامعه امکان‌پذیر نبود و در نتیجه بازار محدود به مشتریان خاص باقی می‌ماند. اما با راه‌اندازی بازار گواهی سپرده شمش طلا، شرایط تغییر کرد و واحدهای معاملاتی به اندازه‌ای تعریف شد که قدرت خرید طیف وسیعی از مردم را پوشش دهد. امروز هر گواهی سپرده معادل ۰.۱ گرم طلا (۱۰۰ سوت) از یک شمش یک کیلوگرمی است و ارزش آن در حال حاضر حدود ۱.۲ میلیون تومان برآورد می‌شود. این ویژگی سبب شده که سرمایه‌گذاری در طلا از انحصار اقشار ثروتمند خارج و به گزینه‌ای در دسترس عموم مردم بدل شود.

مزیت دوم، اطمینان از اصالت و عیار طلاست. در بازار آزاد همواره نگرانی‌هایی درباره خلوص طلا و احتمال تقلب وجود دارد، اما در بورس کالا تمام شمش‌های پشتوانه گواهی پیش از صدور، در خزانه‌های مورد تأیید مورد توزین، ارزیابی و اصالت‌سنجی قرار می‌گیرند. بنابراین سرمایه‌گذاران بدون دغدغه می‌دانند که اوراق‌شان پشتوانه‌ای واقعی، استاندارد و معتبر دارد.

مزیت سوم به کشف قیمت منصفانه مربوط است. در بورس کالا، معاملات گواهی سپرده بر اساس عرضه و تقاضا و به روش حراج انجام می‌شود. این سازوکار باعث می‌شود قیمت‌ها همسو با تحولات بازار طلا تغییر کند و از شفافیت بالایی برخوردار باشد. بررسی‌های روزانه نیز نشان داده نرخ‌های این بازار با قیمت‌های اتحادیه طلا

شفاف به فروش برسانند. بر اساس قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید، معاملات در بورس کالا از برگزاری مزایده و مناقصه معاف است و همین امر جذابیت بازار را دوچندان کرده است. علاوه بر فروش مستقیم، تولیدکنندگان می‌توانند از سایر ابزارهای مالی بورس کالا همچون قراردادهای سلف استاندارد بهره‌برند و با فروش بخشی از طلا، منابع لازم برای طرح‌های توسعه‌ای خود را تأمین کنند. طبق آمار رسمی، تا ۱۲ شهریور ۱۴۰۴ بیش از ۲۶.۳ تن طلا در بازار گواهی سپرده کالایی معامله شده که ارزش تقریبی آن به ۱۸۰ همت می‌رسد. این آمار نشان‌دهنده رشد قابل توجه بازاری است که به سرعت به یکی از ابزارهای اصلی تأمین مالی در حوزه فلزات گرانبها تبدیل شده است.

● سرمایه‌گذاران خرد با خرید گواهی سپرده طلا چه امتیازاتی به دست می‌آورند که در خرید طلای فیزیکی از بازار آزاد وجود ندارد؟

خريد گواهی سپرده طلا در مقایسه با خرید مستقیم طلای فیزیکی، مزایای متعددی برای سرمایه‌گذاران خرد و کلان به همراه دارد. نخستین مزیت به کوچک بودن واحدهای معاملاتی این گواهی مربوط می‌شود. تا پیش از سال ۱۴۰۱، معاملات شمش طلا صرفاً در بازار فیزیکی بورس کالای ایران انجام می‌گرفت و حجم قابل معامله تنها شمش‌های یک کیلوگرمی با عیار ۲۴ بود.

● **عرضه گواهی سپرده شمش طلا چه سودی برای عرضه‌کنندگان دارد و تا چه اندازه می‌تواند منابع لازم برای توسعه و سرمایه‌گذاری‌های آینده را فراهم کند؟**

بازار معاملات گواهی سپرده شمش طلا نخستین و تنها بازار رسمی طلا در کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که در آن طلا نه به شکل فیزیکی، بلکه در قالب اوراق بهادار یا همان گواهی سپرده کالایی معامله می‌شود. برای ورود به این بازار، عرضه‌کنندگان باید شمش‌های طلای خود را در خزانه‌های مورد تأیید بورس کالا سپرده‌گذاری کنند. این فرایند شامل توزین، نمونه‌برداری، ارزیابی و تطبیق با استانداردهای تعیین‌شده است تا اصالت و عیار شمش‌ها تضمین شود. فعالیت این بازار ابتدا با ظرفیت سه تن در خزانه بانک ملت آغاز شد، اما به دلیل استقبال گسترده، به‌ویژه از سوی واردکنندگان و تولیدکنندگان شمش طلا، ظرفیت اولیه پاسخگوی تقاضا نبود و توسعه خزانه‌ها در دستور کار قرار گرفت.

اکنون تمامی واردکنندگان و تولیدکنندگان قادرند با سپرده‌گذاری شمش‌های یک کیلوگرمی با حداقل عیار ۹۹۵ در این خزانه‌های امن، محصول خود را در بازار رسمی گواهی سپرده عرضه کنند. راه‌اندازی این سازوکار برای بسیاری از تولیدکنندگان داخلی که در فروش شمش‌های تولیدی خود با دشواری مواجه بودند، تحولی جدی به همراه داشته است. آنان دیگر نیازی به تشریفات پیچیده مزایده یا مناقصه ندارند و می‌توانند شمش‌های تولیدی را به شکلی رسمی و

سرمایه‌گذاری امن با امکان دریافت تسهیلات بانکی

دارندگان اوراق گواهی سپرده کالایی می‌توانند از آن‌ها به عنوان وثیقه بانکی استفاده کنند

ورود گواهی سپرده کالایی این مشکل را برطرف کرده است. قیمت‌گذاری کالاها بر اساس عرضه و تقاضا در یک بستر شفاف انجام می‌شود و دیگر خبری از سفته‌بازی یا قیمت‌سازی‌های غیررسمی نیست. این شفافیت، امکان نظارت بهتر دولت بر گردش مالی و دریافت حقوق قانونی را فراهم می‌کند و سرمایه‌گذاران نیز اطمینان دارند که منابع آن‌ها وارد مسیر امن و قانونی شده است. محمد آقاچانلو، رئیس هیأت عامل ایمیدرو، می‌گوید: «توسعه معاملات گواهی سپرده کالایی، اقدامی ملی برای حمایت از بخش واقعی اقتصاد و تقویت تولید است و با همراهی تولیدکنندگان و نهادهای مالی، یک بازی برد-برد برای اقتصاد رقم می‌زند.» کاربرد گواهی سپرده کالایی محدود به طلا نیست، با توجه به ظرفیت‌های معدنی و صنعتی کشور، از جمله فولاد، مس و گندله، این ابزار می‌تواند

برای تأمین مالی وابسته به فروش سنتی یا واسطه‌ها بودند که هم سود آن‌ها را کاهش می‌داد و هم فرایند نقدشوندگی را کند می‌کرد. اما اکنون تولیدکنندگان می‌توانند کالای خود را به انبارهای بورس تحویل دهند و در ازای آن اوراق قابل معامله دریافت کنند؛ اوراقی که در هر زمان امکان نقدشوندگی دارد و به راحتی در بازار سرمایه قابل فروش است. سید جواد جهرمی، مدیرعامل بورس کالای ایران، می‌گوید: «ابزارهایی مانند گواهی سپرده کالایی می‌توانند هم مشکلات تولیدکنندگان را کاهش دهند و هم فرصت سرمایه‌گذاری امن برای مردم فراهم کنند؛ تجربه موفق بازار طلا گواه این موضوع است.» یکی از مشکلات جدی تولیدکنندگان، وابستگی به واسطه‌ها و ریسک‌های ناشی از فروش مستقیم بود که علاوه بر کاهش درآمد، برنامه‌ریزی بلندمدت را دشوار می‌کرد.

جذب سرمایه و تأمین مالی همواره یکی از چالش‌های اصلی تولیدکنندگان در اقتصاد ایران بوده است. با وجود حجم بالای نقدینگی در جامعه، فقدان بستر شفاف و مطمئن برای هدایت منابع به بخش‌های مولد، مانعی جدی بر سر راه رونق تولید به‌شمار می‌رفت. گواهی سپرده کالایی، ابزاری نوین در بازار سرمایه، این معادله را تغییر داده است. این سازوکار نه تنها امکان دسترسی سریع تولیدکنندگان به نقدینگی را فراهم می‌کند، بلکه سرمایه‌گذاران را نیز در چرخه واقعی اقتصاد مشارکت می‌دهد و شریاطی ایجاد می‌کند که نقدینگی موجود در جامعه به جای انباشت یا سفته‌بازی، به سمت تولید هدایت شود. تجربه موفق بازار گواهی سپرده طلا نشان داده چنین ابزاری می‌تواند سرمایه‌های خرد و کلان را به سمت تولید هدایت کند. پیش از آن، بسیاری از تولیدکنندگان